

En el transcurs d'una estada a Olot que recordaré sempre, vaig tenir ocasió de visitar uns quants centres d'ensenyament i de conversar amb nens i nenes de diverses edats.

Fou una aventura estimulante, engrescadora.

Els alumnes del Cicle Mitjà de l'Escola Pública «Volcà Bisaroca» m'havien preparat un qüestionari i, barrejant-ho amb altres temes, em van demanar que els escrivís un conte que portés el títol de «El núvol guilla». Era un encàrrec difícil, un veritable desafiament a les meves possibilitats, perquè el títol sol ésser el resultat final d'una narració, i no pas al revés. D'altra banda, el títol proposat és de pronòstic. Què volien dir? Es referien a la guineu o al verb guillar? Ho van deixar a les meves mans i em vaig decidir pel verb. És segur que La Fontaine hauria triat la guilla, però ell en sabia molt més que no pas jo. Quina diferència! A mi només m'ha sortit aquest conte. Espero que els nens i nenes de l'Escola «Volcà Bisaroca», d'edats compreses entre els vuit, els nou i els deu anys, m'apreciaran la bona voluntat.

EL NÚVOL GUILLA

TEXT DE PERE CALDERS, IL·LUSTRACIÓ DE FINA RIFÀ

El primer contacte que va tenir la Glòria amb el món de la màgia fou a través de la gavardina de l'oncle Daniel. Això cal explicar-ho, per tal d'evitar que ens perdem en una mar de conceptes i de paraules.

La Glòria es trobava en una d'aquelles edats de tant compromís. Tenia cinc anys i la seva intel·ligència treballava a ple rendiment, però li faltaven les referències necessàries per a treure l'entrellat de les coses que sentia dir als grans en relació a com les veia ella, per tal d'orientar-se. Els seus pares havien llogat una caseta per passar-hi els ponts i les vacances, però es veu que s'havia convertit en una maledicció dels caps de setmana. Els grans conversaven sovint com si la Glòria no hi fos, però la veritat és que hi era i s'ho apuntava tot. D'aquests exercicis d'observació callada, la nena n'havia deduït que, tan bon punt s'acostava el dissabte, els pares començaven a discutir sobre si anirien o no anirien a la caseta. I sempre acabaven anant-hi, tot l'any, rondinant el pare per les molèsties dels cotxes i de les caravanes, i la mare queixant-se de la feina doble que tenia els dies aparentment festius. La qüestió de la feina doble de la mare (segons deduccions de la Glòria) consistia en dos punts fonamentals: el primer era que a la caseta no hi havia elements per a acomboiar la família a l'hora dels menjars i dels dormirs, i el segon era que solien tenir visites, per acabar de reblar-ho.

Un dels hostes espontanis més constant era

l'oncle Daniel, i d'aquí vingué el misteri de la gavardina. Com que anaven a la caseta sense fer esment del canvi de les estacions, hi havien aguantat freds i calors, xàfecs forts i, en una ocasió, una calamarsada que va deixar el paisatge com si hagués nevat. En un d'aquests moments de transició del temps, després de dos dies de fred, es va encetar un dissabte de calor, i l'oncle Daniel es presentà quan ja paraven taula per dinar. (La mare en deia «el do de l'oportunitat».) L'oncle arribà somrient, expandint una simpatia que no se sabia ben bé si era natural o treballada.

Mentre es treia la gavardina, l'oncle Daniel digué:

—Aquesta gavardina és màgica. Si surto de casa i me la poso perquè fa fred, gira el temps i és segur que m'ofegaré de calor. I si no me l'emporto perquè sento xafogor, és segur que em pelaré de fred. Jo ja hi especulo i avui m'he dit: «Té, com que fresqueja, me la posaré, i així tindrem bon dia!».

La Glòria es va quedar intrigada. Aprofità un instant que li semblava favorable i va preguntar a la mare:

—Què vol, dir «màgica»?

Però el moment no era pas propici, perquè la mare acabava d'abocar unes setrilleres.

—Ai, mira! —respongué amb ganes d'enllestir—. Vol dir una cosa estranya, que no acostuma de fer el que fa tothom.

—Com la gavardina de l'oncle Daniel?

—Com tot ell! Au, vés-te'n a jugar a fora, que ara no estic de filis. Ja en parlarem després...

La Glòria se'n va anar a fora. «A fora» era el resultat d'un acord de la família per a designar l'aire lliure que circumdava la casa. Com que no hauria estat exacte parlar de jardí, d'hort, de bosc o de descampat, ja que era una mica de tot però no prou de res, quedava ideal per a escampar la boira, un encàrrec que els pares de la Glòria li feien sovint.

En aquest indret indefinit, espaiós, sense fites o tanques limitadores, la Glòria hi feia troballes sensorials sobre la fauna i la flora. Bé: de límits en tenia, al nord, al sud, a l'est i a l'oest, però eren invisibles i només els coneixia per la veu de la mare (gairebé sempre a través d'una finestra), perquè de tant en tant cridava: «Glòria, torna, no t'allunyis més!»

Fou des d'allí que la Glòria va fer la descoberta del núvol màgic. Com que era estrany i el fet s'esdevingué poc després del cas de la gavardina de l'oncle Daniel, la Glòria no dubtà gens a batejar-lo. No feia el que solen fer els altres núvols i, per tant, era un núvol màgic.

Va ocórrer en un dia clar i en tota la immensitat blava tan sols hi havia aquella mostra d'una manifestació meteorològica sense pretensions. Des de bon matí, se'l veia estacionat al lloc on era, quiet, més aviat grisenc, sense canviar de forma, com si volgués passar desapercebut a causa d'una modestia natural. La Glòria se'n va adonar poc després de

la sortida del sol i no el va deixar de petja durant tot el dia, perquè ja li constava que els núvols no es comportaven d'aquella manera. Havia dedicat moltes estones a contemplar el cel —els pares es pensaven que badava— i en tenia fetes les seves deduccions.

A mig matí, no es va poder aguantar més i digué a la seva mare:

—Allí dalt hi ha un núvol màgic que no es mou...

—Ah, sí? Que maco, oi?

I no s'hi va amoïnar gens, ni tan sols no es va prendre la molèstia de treure el cap per la finestra per tal de verificar el fenomen.

La Glòria trobava que el núvol era simpàtic. El veia incomprès, com ella, i s'hi va fer amiga. A estones li adreçava la paraula, sense esperar resposta, perquè hi ha sentiments que es poden lligar sense necessitat d'establir diàleg. Cap a migdia, va emprendre el seu pare (que jugava a dames amb l'oncle Daniel), i li digué:

—A fora hi ha un núvol que no es belluga...

—Deixa'l estar, que ja se n'anirà quan vulgui —respongué el pare, sense alçar els ulls de l'escaquer.

Però ell mateix devia penedir-se de la seva brusquedat, perquè tot seguit afegí:

—O no. És millor que el vigilis i, així que es bellugui, avisa'm de seguida. Au, surt i no el perdís de vista...

No es va fer pregar, perquè ja en tenia ganes.

S'estimava el núvol, i la idea que se n'anés la feia patir. El sentia com a company d'uns possibles jocs que encara no sabia com anirien, però estava segura que trobarien la manera. A condició, és clar, que el núvol no se n'anés, una perspectiva que li feia bategar el cor de pressa.

A mitja tarda, l'oncle Daniel, que era un apassionat de la fotografia, va voler retratar el pi jovençà que es dreçava davant mateix de la casa. Ja feia temps que ho duia de cap, no es cansava de repetir-ho, i digué que, per fi, havia arribat el moment. Va col·locar el trípod a un parell de metres de la pèrgola que amorosia l'entrada i es lliurà a una mímica de molta aparença. Era teatral de mena i quan en tenia ocasió s'esplaiava. Feia pantalla amb les mans, variant uns enquadraments imaginaris, i aclucava els ulls com si volgués centrar una escena de gran precisió. De cop i volta, digué:

—Coi, aquesta misèria de núvol m'enreda. S'ha plantat com un estaquirot damunt la copa del pi i en trenca la silueta, el fa quedar com si portés un monyo grotesc.

«Espera't, ja se n'anirà», va comentar-li el pare. I aleshores la Glòria es va creure obligada a intervenir-hi, més que res per reforçar-se l'esperança:

—Potser no. Potser es quedarà a viure aquí. La mare, que ja estava nerviosa per un seguit de motius, va agafar la Glòria pel braç i se l'endugué a part.

—Mira —va dir-li—: no vull sentir més bestieses sobre aquest núvol. Els núvols no es queden, ni viuen, ni res. Ho entens?

—Aquest és diferent. S'ha estat quiet tot el dia, sense canviar de forma. A més, segons com te'l miris, s'assembla a la cara de l'àvia Elvira.

L'àvia Elvira era un dels grans amors de la Glòria i només li faltava això per a idolatrar el núvol.

«Oh, oh!», va exclamar la mare, posant-se les mans al cap, com si ja en tingués de sobres. Es pot dir amb tota propietat que va abandonar el tema de sobtada i plantà la Glòria, que es va quedar sola amb les seves cogitacions.

L'episodi de la fotografia del pi va omplir, encara, una bona tongada de la tarda. L'oncle Daniel rondinava contra l'entossudiment del núvol i afirmava que ell no es rendia així com així.

—Tinc uns quants filtres que l'esborraran del mapa! —deia.

Va dedicar una estona a posar i a treure vidres de colors davant l'objectiu i, cada vegada que disparava la màquina, remugava: «Té i té! Apa! A veure si te'n surts, d'aquesta!». En una ocasió, va amenaçar el núvol amb el puny clos i somrigué sarcàsticament, com si ja hagués guanyat la partida.

De cop i volta, l'oncle Daniel va dir que tenia set, va plegar l'equip amb quatre esgarrapades i tots es van desinteressar del problema. S'havia girat una mica d'aire i els vingueren ganes d'entrar a casa.

A la Glòria no. Gairebé es podria dir que se la

van descuidar a fora. Estava embadalida constatant que sí, que era cert que el núvol tenia una retirada amb l'àvia Elvira.

La mare va servir unes begudes als homes i després es desplomà —més que no pas asseure's— en una cadira.

—Estic rendida —digué—. Ja voldria tornar als dies de cada dia.

Van encetar una conversa desmanegada, picotejant qüestions d'ací d'allà, sense que cap d'elles els acabés d'apassionar. Però passaven el temps, que és del que es tractava, fins que a la sortida d'un d'aquests silencis que adornen les interlocucions, la mare es va alçar d'una revolada i gairebé cridà:

—I la nena? On és la nena?

—A fora... —digué el pare—. On vols que sigui?

La mare va treure el cap per la finestra i ordenà a la Glòria que entrés immediatament, perquè, si no, es constiparia.

La nena va entrar a poc a poc, compungida, com si n'hi passés una de molt grossa. Somicava, i digué:

—Mare, el núvol guilla...

—I ara! D'on l'has tret, aquesta paraula? A casa no la diu ningú.

—La fa servir un nen de la meva escola. Es diu Roger i me l'estimo molt.

Tot seguit, a la seva manera, la Glòria va afegir que la cosa trista era que el núvol havia desaparegut.

A la mare va venir-li una onada de tendresa. Va

agafar la Glòria a coll i li digué:

—No, dona! Se'n deu haver anat a dormir. Els núvols no desapareixen mai. Després d'aquest, en vindran d'altres...

—Però a mi m'agradava aquest.

La mare, que en aquells moments hauria fet moneda falsa per aconhortar la Glòria, tingué una idea lluminosa:

—Oi que si acluques els ulls encara el veus?

—Sí.

—Doncs tu has aconseguit de retratar-lo, i en canvi l'oncle Daniel no ha pogut. Mentre el records, el tindràs sempre amb tu.

A la nena va semblar-li estrany, màgic, d'acord amb el concepte que s'havia format d'aquestes dues paraules nouvingudes, que pràcticament acabava d'estrenar. Això la va distreure de la pena, i es va passar una bona estona obrint i tancant els ulls, per comprovar la veracitat del prodigi. I sí, funcionava, el núvol acudia a cada cita de les fosques.

—No facis més ganyotes, que et tornaràs lletja —va renyar-la la mare.

Però no s'hi va pas tornar. Al contrari. La Glòria es va fer gran i sempre, sempre, fins i tot quan ja fou una senyora casada i amb fills, en recordar l'àvia Elvira (que ja era morta) veia talment el núvol. I al revés: quan evocava el núvol, apareixia darrera les seves parpelles closes, el perfil de l'àvia Elvira. O sigui que els anys van confirmar que el núvol era realment màgic i que la Glòria l'havia retratat sense aparells. ■